

Privatizace veřejných služeb zdražuje lidem každodenní život, zaznělo také na Pražské konferenci o sociální Evropě

„Jsem rád, že je Praha místem debaty o budoucnosti Evropy,“ řekl kromě jiného předseda vlády Bohuslav Sobotka (ČSSD) v úvodním projevu na začátku 2. ročníku Pražské konference o sociální Evropě (PSEC). Snaha propojit domácí a zahraniční pohledy na Evropu, brexit, směrnici o vysílání pracovníků nebo právě diskutovaný sociální pilíř práv Evropské unie vedla k přípravě setkání, které se konalo koncem dubna v pražském Černínském paláci. Mezi sto padesáti účastníky a účastnicemi měli své významné místo i zástupci odborů. Tématem letošního ročníku PSEC byly rozdíly mezi centrem a periferií nejen v jednotlivých evropských státech, ale i v Evropské unii jako celku. Požadavek sblížení mezd a životní úrovně jako jeden z hlavních úkolů EU zazníval před zahraničními hosty opakovaně.

Pražská konference o sociální Evropě se poprvé konala v září 2015. Tehdy její téma znělo: Jak snížit nerovnost a zajistit vyvážený růst v různorodé Evropě? Zástupci vlády na konferenci hovořili o potřebě vytvářet nová pracovní místa, která ovšem budou důstojně placená a důstojné budou i pracovní podmínky ve firmách. Experti zdůrazňovali, že je třeba v mezinárodní debatě o práci podporovat tezi, že práce není surovina, kterou lze volně prodávat a nakupovat. Zaznívalo také, že pokud chceme hovořit o sblížení životní úrovně mezi lidmi v různých státech Evropské unie, je třeba usilovat o významné navýšení unijního rozpočtu. Informace z konference vyšla v Sondách č. 10/2015.

Mírně rozšířený organizační tým se rozhodl připravit druhý ročník Pražské konference o sociální Evropě především proto, aby se znovu mohly potkat pohledy domácích a zahraničních vystupujících. Často se totiž lze setkat s nedostatkem informací o situaci v České republice nebo s nedostatkem pochopení pro domácí politická témata. To je dané jak tím, že o českých debatách se v zahraničí málo informuje, tak tím, že my Češi se mezinárodních debat málo účastníme. Tématem konference v letošním roce byl vztah centra a periferie v Evropské unii jako celku i uvnitř jednotlivých členských států.

Nízké mzdy, limit rozvoje

„Sociální Evropa je významné téma. Dokonce si myslím, že před námi po brexitu skoro není významnější otázka než jak dosáhnout v Evropské unii konvergence, solidarity i větší soudržnosti,“ zaznělo od předsedy vlády **Bohuslava Sobotky** hned na úvod letošního ročníku PSEC. Ve svém úvodním projevu hovořil o potřebě sblížení výše mezd i životního standardu mezi jednotlivými státy Evropské unie.

Podle Sobotky přinesla evropská integrace středoevropským zemím „výkonnou ekonomiku, nejnížší nezaměstnanost v Evropě, dobrou rozpočtovou disciplínu“ i „silný veřejný sektor, ve kterém za klíčové veřejné služby, za kvalitu a širokou dostupnost vzdělání, zdravotnictví nebo dopravy pořád odpovídá stát a samospráva“.

Patrik Eichler je novinář a tajemník Masarykovy demokratické akademie

Stínem na těchto přínosech jsou velmi nízké mzdy. Sobotka připomněl, že „průměrná mzda je u nás na úrovni 37% evropského průměru, a to v situaci, kdy produktivita práce dosahuje asi 60% průměru EU“, a zdůraznil, že „jsme zemí talentované, zručné a výkonné, ale současně velmi levné pracovní síly“.

Podle premiéra jsou právě nízké mzdy i systémovým problémem české ekonomiky, která naráží na „skleněný strop, kdy firmy mají v řadě případů problém utáhnout navýšení mezd a zároveň sehnat zaměstnance za mzdy, které jsou ochotné za danou práci nabídnout“. Součástí odpovědi musí být nejen zvyšování mezd, ale i modernizace našeho průmyslu.

Odpovědí na potřebu konvergence podle Sobotky může být dnes projednávaný sociální pilíř práv EU, zvláště pokud zahrne i otázky kolektivního vyjednávání a role odborů v sociálním dialogu.

To byla témata, kterým se v diskusi věnovali bývalý eurokomisař pro sociální věci **László Andor** nebo zvláštní poradce Evropské komise pro sociální pilíř EU **Allan Larsson**.

Rasismus se nedá jíst

Na nedostatečnou konvergenci jako jednu z příčin brexitu upozornil vedoucí odboru poradců a poradkyň předsedy vlády ČR **Vladimír Špidla**. Připomněl, že požadavek části britské veřejnosti omezit volný pohyb obyvatel byl motivován příchodem stovek

tisíc pracovníků z východní Evropy. Ti by neodcházel v takovém počtu, kdyby byli za svou práci zaplacení doma. Hlavním řečníkem čtvrté části konference byl britský novinář **Paul Mason**. Podle něj je zásadní, aby levice důsledně vystupovala proti rasismu a xenofobii. Vysvětloval, že rasismus nikomu nepřinese hmotný prospěch, protože alternativa pro lidi postižené globalizací není prospěch z brexitu, ale dilema, zda „nová knihovna, nebo brexit?“, anebo „nová lůžka v nemocnici, nebo brexit?“.

Podle Masona je zásadním úkolem zvrátit trend k politice škrtů, obnovit sociální systém a „poskytovat veřejné služby za daně“. Tyto cíle lze podle Masona dosáhnout, jen pokud se levice odhodlá prolomit tabu, kterým je neochota danit bohaté. Heslo „učinit zemi znovu velkou“ je podle Masona potřeba vyložit tak, že „země se stane znovu velkou, pokud si všichni její občané budou skutečně rovni“.

Budoucnost je v odhodlání

Z řad účastníků panelové diskuse opakovaně zaznívala teze, že nejvíce polarizující politická debata se dnes v Evropě vede mezi otevřeným a uzavřeným přístupem ke světu. Například podle velvyslance České republiky ve Francii **Petra Druláka** bývalé průmyslové regiony Francie volí prezidentskou kandidátku krajní pravice **Marine Le Penovou**. Jde o regiony s vyšší nezaměstna-

Sondy Revue vám ve spolupráci s nadací

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

přinášejí seriál článků zaměřených na témata, o kterých se v ČR nediskutuje a nepíše.

ností, které se potýkají s proměnou struktury zaměstnanosti i zánikem po desetiletí fungujících podniků. Ve velkých městech – a to i v těchto jinak prolepenovských regionech – má kandidátka Národní fronty jen minimální podporu. Podle Druláka to znamená, že lidé ve velkých městech, přestože v globalizaci prohrávají (přicházejí o práci nebo ji musejí měnit, mají problém udržet si životní standard, na který byli zvyklí, a zvyšovat ho atd.), vědí, že na uzavřenosti (uzavírání hranic, oslabování míry evropské integrace) nevydělají. Což neplatí pro venkovské oblasti, jejichž obyvatelé před využitím změny dávají přednost úsilí o udržení statu quo.

Další účastníci konference, mj. polský sociolog **Andrzej Leder** nebo dánský politolog **Lasse Thomassen**, se věnovali otázce reprezentace – tedy způsobům, jak lidé vyběrají své vedení a jak mu svěřují odpověd-

nost. Leder například upozorňoval, že politické představy (demonstrace, politické tradice, ale třeba i sochy) vznikají v jednotlivých zemích na národním základě, přestože politika se odehrává na evropské úrovni. S tím pak druhý den konference souhlasila i portugalská europoslankyně a místopředsedkyně poslaneckého klubu sociální demokracie v Evropském parlamentu **Maria João Rodriguesová**. Podle ní je třeba ctít a využívat pravidlo, že existuje rovnost mezi evropskými občany a členskými státy Evropské unie. Představila také některé požadavky evropských sociálních demokratů k pilířím sociálních práv EU. Podle nich by měl například obsahovat závazek evropské minimální mzdy na úrovni 60% národní průměrné mzdy v každém členském státě nebo zakazovat bezplatné stáže, protože vedou ke zneužívání studentů jako bezplatné pracovní síly.

Evropští sociální demokraté rovněž navrhuji zřídit systém evropského pojištění v nezaměstnanosti, které by v případě problémů pomáhalo národním systémům pojištění v nezaměstnanosti. Šlo by tak o jeden z důkazů solidarity ekonomicky silných evropských zemí se zeměmi zasaženými například propadem klíčového průmyslového odvětví.

Města – centra rozvoje

V panelu konference, který byl věnován centřům a periferiím, mimo jiné zaznělo, že ve městech žije v Evropské unii více než sedmdesát procent všech obyvatel. Bývalý primátor Bratislavy **Milan Ftáčnik** navrhl jako řešení vztahu mezi městem – regionálním centrem a okolními obcemi koncept takzvaného městského regionu. Ten nepočítá s tím, že by například docházelo k rušení obcí. Prosazuje průběžnou spolupráci mezi samosprávami v daném regionu v řadě otázek – od zajištění dopravy, svozu odpadu a vzdělávání až po koordinaci práce na podpoře a rozvoji turistiky. Podle Ftáčníka jsou dodnes na Slovensku krajská města, jejichž starostové se nescházejí s vedeními obcí ve svém sousedství.

Pražská konference o sociální Evropě se konala 27. a 28. dubna 2017 v pražském Černínském paláci. Téma letošního 2. ročníku znělo „Globalizace a evropská soudržnost“. První den se konal pod titulem „Dopady globalizace na evropský projekt“ a diskutující se v paralelních panelech věnovali tématům „Evropa mezi neoliberalismem a protekcionismem“ a „Populismus – výzva Evropskému statu quo v dobrém i ve zlém“. Druhý den se konal pod souhrnným názvem „Centrum – periferie optikou globalizace“ a jednotlivé panely se jmenovaly „Vstříc konvergenci: role Evropské unie“ a „Globální výzvy pro venkovské regiony“.

Konferenci společně uspořádaly Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, pražská kancelář Friedrich-Ebert-Stiftung, Ekumenická akademie a Masarykova demokratická akademie.

Informace o konferenci najdete také na www.psec2017.cz